

Utorok 3. mája 2022

P9_TA(2022)0138

Stratégia EÚ na podporu vzdelávania detí vo svete

Uznesenie Európskeho parlamentu z 3. mája 2022 s názvom Smerom k stratégii EÚ na podporu vzdelávania detí vo svete: zmierňovanie dosahu pandémie ochorenia COVID-19 (2021/2209(INI))

(2022/C 465/04)

Európsky parlament,

- so zreteľom na Dohovor OSN o právach dieťaťa z 20. novembra 1989,
- so zreteľom na článok 26 Všeobecnej deklarácie ľudských práv, článok 18 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, články 13 a 14 Medzinárodného paktu o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach a článok 10 Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien;
- so zreteľom na ciele OSN v oblasti udržateľného rozvoja prijaté v roku 2015 a správu OSN o cieľoch udržateľného rozvoja z roku 2021,
- so zreteľom na všeobecné pripomienky Výboru OSN pre práva dieťaťa ⁽¹⁾,
- so zreteľom na Usmernenia OSN o náhradnej starostlivosti o deti z 18. decembra 2009,
- so zreteľom na svetovú štúdiu OSN o deťoch pozbavených osobnej slobody z 11. júla 2019,
- so zreteľom na politický dokument OSN z 15. apríla 2020 s názvom Vplyv pandémie ochorenia COVID-19 na deti a na pozitívnu reakciu na tento dokument, ktorý podpísalo 173 krajín pod spoločným vedením EÚ a skupiny krajín Latinskej Ameriky a Karibiku,
- so zreteľom na politickú reakciu Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj z 19. októbra 2020 s názvom Aký vplyv má pandémie COVID-19 na prisťahovalcov a ich deti?,
- so zreteľom na Dohovor UNESCO proti diskriminácii vo vzdelávaní, prijatý 14. decembra 1960,
- so zreteľom na brožúru UNICEF, UNESCO a Svetovej banky s názvom Misia: obnovenie vzdelávania v roku 2021,
- so zreteľom na článok 49 Charty organizácie amerických štátov z roku 1967,
- so zreteľom na článok 11 Africkej charty o právach a blahu dieťaťa z roku 1990,
- so zreteľom na články 17 a 25 Africkej charty ľudských práv a práv národov z roku 1981,
- so zreteľom na článok 31 Deklarácie o ľudských právach Združenia štátov juhovýchodnej Ázie z roku 2012,

⁽¹⁾ Najmä na všeobecnú pripomienku č. 5 o všeobecných vykonávacích opatreniach Dohovoru o právach dieťaťa, č. 6 o zaobchádzaní s deťmi bez sprievodu a odlúčenými deťmi mimo krajiny pôvodu, č. 10 o právach detí v súdnictve pre mladistvých, č. 12 o práve dieťaťa na vypočutie, č. 13 o práve dieťaťa na ochranu pred všetkými formami násillia, č. 14 o práve dieťaťa na to, aby sa za prvoradé hľadisko považoval jeho záujem, č. 15 o práve dieťaťa na najvyššiu dosiahnuteľnú úroveň zdravia a č. 16 o povinnostiach štátu, pokiaľ ide o vplyv podnikateľskej sféry na práva detí.

Utorok 3. mája 2022

- so zreteľom na článok 14 Charty základných práv EÚ,
 - so zreteľom na článok 3 ods. 5 a článok 21 Zmluvy o Európskej únii,
 - so zreteľom na správu Rozvojového programu OSN z apríla 2021 s názvom Na nikoho nezabudnúť: Vplyv ochorenia COVID-19 na ciele udržateľného rozvoja (SDG);
 - so zreteľom na Európsku záruku pre deti,
 - so zreteľom na Medzinárodný rok za odstránenie detskej práce v roku 2021 a prístup Komisie, ktorý spočíva v nulovej tolerancii voči detskej práci,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 26. novembra 2019 o právach dieťaťa pri príležitosti 30. výročia prijatia Dohovoru OSN o právach dieťaťa ⁽²⁾,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 11. marca 2021 o sýrskom konflikte – 10 rokov po povstaní ⁽³⁾,
 - so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na stanoviská Výboru pre rozvoj a Výboru pre kultúru a vzdelávanie,
 - so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A9-0058/2022),
- A. keďže v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 zomrelo na celom svete takmer päť miliónov ľudí, čo viedlo vlády na celom svete k tomu, aby prijali mimoriadne opatrenia na obmedzenie šírenia ochorenia COVID-19 vrátane zatvárania škôl a obmedzenia prístupu k vzdelávacím zariadeniam;
- B. keďže nové varianty zintenzívňujú zdravotnú krízu spôsobenú ochorením COVID-19, zatiaľ čo konflikty a iné krízy vrátane klimatickej krízy naďalej vystavujú deti na celom svete zvýšenému riziku, že nedosiahnu minimálnu úroveň zručností;
- C. keďže prístup k vzdelaniu je medzinárodne uznávaným základným ľudským právom, nevyhnutným na uplatňovanie ostatných ľudských práv; keďže právo na vzdelanie znamená, že základné vzdelanie je povinné a univerzálne a je prístupné pre všetkých;
- D. keďže UNICEF odhaduje, že viac ako 168 miliónov detí prišlo o celý rok vzdelávania v dôsledku zatvorenia škôl kvôli obmedzeniu pohybu z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19, pričom údaje UNESCO ukazujú, že vzdelávanie bolo výrazne narušené pre 800 miliónov študentov na celom svete, ktorí stratili v priemere dve tretiny akademického roka;
- E. keďže od marca 2020 bolo približne 194 krajín nútených zatvoriť školy na svojom území z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19, ktorá postihla viac ako 1,8 miliardy študentov na celom svete a prerušila im prístup k vzdelaniu a ďalším životne dôležitým prínosom, ktoré poskytujú školy; keďže v niektorých regiónoch sú školy stále zatvorené; keďže zatváranie škôl čoraz viac vystavuje deti násiliu, zneužívaniu a vykorisťovaniu, a to aj v domácom prostredí; keďže čiastočné alebo úplné zatvorenie škôl má najväčší vplyv na zraniteľné a marginalizované deti, pretože prehľbuje existujúce rozdiely vo vzdelávacích systémoch a naruša všetky aspekty ich každodenného života;
- F. keďže podľa UNICEF tretina detí na celom svete nemá prístup k internetu, čo vytvára prekážku v prístupe k dištančnému/digitálnemu vzdelávaniu; keďže programy dištančného vzdelávania a výučby budú potrebné aj po pandémii ochorenia COVID-19, najmä v krajinách postihnutých prírodnými katastrofami a konfliktmi; keďže elektronické vzdelávanie vytvorilo pre učiteľov nové výzvy, ako uľahčiť študentom učenie a udržať sociálnu interakciu; keďže pandémie ochorenia COVID-19 a zrýchlené inovačné opatrenia prijaté na zabezpečenie nepretržitého vzdelávania detí predstavujú príležitosť na zmenu predstavy o vzdelávaní, ktoré by bolo viac orientované na budúcnosť, inkluzívne, flexibilné a odolné; keďže programy dištančného vzdelávania musia byť prístupné pre všetky deti, pričom sa musia zohľadniť sociálno-ekonomické problémy, ktorým môžu deti čeliť, ako aj ich nedostatočný prístup k internetu, vysielaniu alebo digitálnym médiám;

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 232, 16.6.2021, s. 2.⁽³⁾ Ú. v. EÚ C 474, 24.11.2021, s. 130.

Utorok 3. mája 2022

- G. keďže hospodárske dôsledky pandémie ochorenia COVID-19 na rodičov následne ovplyvnili zdravie, blahobyt a prístup ich detí k vzdelávaniu; keďže zatvorenie škôl zastihlo rodičov nepripravených na dištančné a domáce vzdelávanie; keďže niektorí pracujúci rodičia bez finančných prostriedkov alebo alternatív boli nútení nechať svoje deti doma samé a iní, väčšinou ženy, boli nútení odísť z práce, čím sa rodiny dostali do chudoby;
- H. keďže viac ako 90 % krajín zaviedlo počas núdzového zatvorenia škôl určitú formu dištančného vzdelávania; keďže dištančné vzdelávanie využívali najmä deti na primárnom a sekundárnom stupni vzdelávania, pričom deti v predškolskom veku boli vystavené riziku, že nebudú pripravené na základnú školu;
- I. keďže školopovinné deti na celom svete už prišli od začiatku pandémie ochorenia COVID-19 o približne 1,8 miliarda hodín prezenčného vzdelávania a viac ako 39 miliárd školských jedál z dôvodu zatvárania škôl ⁽⁴⁾;
- J. keďže už dávno pred pandemiou ochorenia COVID-19 svet čelil celosvetovej kríze v oblasti vzdelávania spôsobenej nielen sťaženým prístupom k vzdelávaniu v dôsledku chudoby, dlhým dochádzaním do najbližšej školy, škodlivými rodovými normami, diskrimináciou zraniteľných skupín, environmentálnymi rizikami a konfliktmi, ale aj vyučovaním, ktoré nemusí nevyhnutne viesť k vzdelávaniu; keďže pandémia znásobila kritickú situáciu detí v mnohých konfliktných regiónoch, ktoré sa, okrem iného, často vyznačujú zvyšujúcou sa neistotou, vyššou zraniteľnosťou voči vplyvom zmeny klímy a útokmi na vzdelávacie inštitúcie, v dôsledku čoho sú deti vystavené zvýšenému riziku náboru do konfliktu, čo predstavuje závažné porušenie práv detí a medzinárodného humanitárneho práva; keďže 617 miliónov detí a dospelujúcich na celom svete nedokáže dosiahnuť v oblasti čítania ⁽⁵⁾ a matematike minimálnu úroveň zručností, hoci dve tretiny z nich navštevujú školu;
- K. keďže pandémia ochorenia COVID-19 zničila výsledky vzdelávania dosiahnuté za 20 rokov; keďže ďalších 101 miliónov detí – 9 % detí v 1. – 8. ročníku – kleslo v roku 2020 pod minimálnu úroveň znalosti čítania ⁽⁶⁾;
- L. keďže podľa odhadov ďalších 825 miliónov detí nedosiahne do roku 2030 dospelosť so zručnosťami na stredoškolskej úrovni, ktoré potrebujú pre prácu a život; keďže milióny detí a mladých ľudí, ktorí pravidelne navštevovali školy, nerozvíjajú vedomosti a zručnosti, ktoré potrebujú na úspešný vstup na trh práce, plné využitie svojho potenciálu a prínos pre svoje komunity;
- M. keďže zatváranie škôl má veľký hospodársky vplyv, pretože bráni deťom a mladým ľuďom rozvíjať potrebné zručnosti, naplno rozvinúť svoj potenciál a pripraviť sa na život, čo často vedie k nezamestnanosti a následne k zvyšovaniu nerovnosti, a tým k obmedzovaniu príležitostí;
- N. keďže podľa OSN celosvetovo hrozí 11 miliónom žiakov základných a stredných škôl vrátane 5,2 milióna dievčat, že sa po zatvorení škôl v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 k vzdelávaniu už nevrátia ⁽⁷⁾; keďže čím dlhšie deti nechodia do školy, tým väčšia je pravdepodobnosť, že úplne zanechajú vzdelávanie; keďže táto situácia môže ohroziť výsledky dosiahnuté v oblasti vzdelávania a pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja, a to najmä tých, ktoré sa týkajú znižovania chudoby, zdravia a blahobytu a kvalitného vzdelávania;
- O. keďže zatváranie škôl má výrazný rodový vplyv a prináša so sebou riziko prehlbovania nerovností; keďže sa odhaduje, že zatváranie škôl počas kríz môže viesť k zvýšeniu počtu tehotenstiev mladistvých; keďže dievčatá, ktoré nechodia do školy, sú neúmerne viac vystavené riziku predčasného a núteného manželstva a sexuálneho vykorisťovania; keďže sa

⁽⁴⁾ Výskumný úrad UNICEF, COVID-19: Missing More Than a Classroom – The impact of school closures on children's nutrition (COVID-19: chýba viac než len výučba v triede – vplyv zatvorených škôl na výživu detí).

⁽⁵⁾ UNESCO, Informačný list č. 46, More Than One-Half of Children and Adolescents Are Not Learning Worldwide (Viac ako polovica detí a dospelujúcich na celom svete sa nezúčastňuje vyučovania), september 2017.

⁽⁶⁾ Správa OSN o cieľoch udržateľného rozvoja za rok 2021, 15. júla 2021.

⁽⁷⁾ UNESCO, How many students are at risk of not returning to school? (Koľkým študentom hrozí, že sa nevrátia do školy?) 30. júla 2020.

Utorok 3. mája 2022

odhaduje, že v nasledujúcom desaťročí by mohlo dôjsť k ďalším dvom miliónom prípadov mrženia ženských pohlavných orgánov; keďže značnému počtu dievčat môže byť po opätovnom otvorení škôl znemožnený návrat do nich vzhľadom na existenciu určitých diskriminačných politík, ktoré zakazujú tehotným dievčatám a mladým matkám navštevovať školy;

- P. keďže na celom svete nenavštevuje školu 129 miliónov dievčat, z čoho 32 miliónov dievčat je vo veku žiačok prvého stupňa základnej školy, 30 miliónov vo veku žiačok druhého stupňa základnej školy a 67 miliónov vo veku študentiek stredných škôl; keďže menej ako polovica krajín na svete dosiahla rodovú rovnosť v účasti na primárnom vzdelávaní; keďže prechod na dištančné vzdelávanie vystavuje deti, najmä dievčatá, z najchudobnejších a najzraniteľnejších domácností značnému riziku trvalého alebo dlhodobého zanechania školskej dochádzky;
- Q. keďže deväť z 10 krajín, v ktorých je vzdelávanie dievčat najťažšie, sa nachádza v subsaharskej Afrike a ďalšou krajinou je Afganistan, kde Taliban v skutočnosti pripravil dievčatá o možnosť vzdelávať sa po skončení základnej školy tým, že nariadil otvorenie stredných škôl len pre chlapcov; keďže nejasná politika Talibanu a nevyspytateľné a nesplnené sľuby o vzdelávaní dievčat vyvolávajú v miliónoch afganských dievčat pochopiteľný strach o ich vzdelanie; keďže sa objavilo niekoľko medzinárodných iniciatív univerzít a súkromných osôb, ktoré ponúkajú afganským dievčatám a ženám dištančné vzdelávanie;
- R. keďže podľa viacerých vnútroštátnych a regionálnych orgánov presadzovania práva sú deti, ktoré nechodia do školy, najmä dievčatá a deti zo znevýhodneného prostredia, ako sú napríklad deti menšín, deti z vidieka, domorodé deti a deti migrantov vrátane utečencov, deti so zdravotným postihnutím, deti v starostlivosti ako aj deti, ktoré stratili rodičov a/alebo starých rodičov v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a iné, neprimerane zraniteľné voči vykorisťovaniu, detskej práci a domácejmu násiliu vrátane svedectva násilia, šikanovania na internete a iných trestných činov, ako je sexuálne vykorisťovanie a zneužívanie⁽⁸⁾;
- S. keďže okrem obrovských sociálnych nákladov, Svetová banka odhaduje, že celosvetové zatvorenie škôl na päť mesiacov by mohlo spôsobiť straty v oblasti vzdelávania v súčasnej hodnote vo výške 10 biliónov USD; keďže strata vzdelávania môže stať ekonomiky až 161 miliónov USD denne;
- T. keďže zatváranie škôl bolo, žiaľ, nevyhnutné na obmedzenie šírenia ochorenia COVID-19; keďže školy sú viac než len miesta, kde sa deti môžu učiť, pretože sú aj miestami stretávania a centrami pre duševné zdravie a psychosociálnu podporu; keďže podľa UNESCO a UNICEF zatváranie škôl nemá vplyv len na právo na vzdelanie, ale aj na právo na zdravie, pretože v dôsledku zatvorenia škôl nedostane viac ako 80 miliónov detí základné očkovanie; keďže zatvorenie škôl znamená, že učitelia si nemôžu všimnúť známky zneužívania alebo nedostatočnej starostlivosti zo strany rodičov; keďže podľa Úradu pre výskum UNICEF – Innocenti a Svetového potravinového programu má zatváranie škôl vplyv aj na právo na dobrú výživu a prístup k dennej strave; keďže programy školského stravovania môžu motivovať najzraniteľnejšie deti, aby sa vrátili do školy; keďže zatváranie škôl vážne ovplyvňuje duševnú pohodu detí, ktoré môžu byť vystavené násiliu a stresu v domácnosti; keďže zatvorenie školy môže mať akútne a dlhodobé psychosociálne dôsledky vrátane depresie, zvýšenej úzkosti a samovrážd, keďže deti sú zbavené sociálnych kontaktov;
- U. keďže predčasné ukončenie školskej dochádzky posilňuje sociálnu nerovnosť a môže ovplyvniť stabilitu a prosperitu krajiny, čo ohrozuje budúcnosť miliónov detí na svete a vážne ovplyvňuje celú generáciu; keďže sa ukázalo, že vzdelávanie má zásadný význam v boji proti extrémizmu a radikalizácii detí a mladých ľudí;
- V. keďže podľa správy o vzdelávaní vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) z roku 2021 polovica všetkých detí utečencov nechodí do školy; keďže deti utečencov sú vylúčené z možností dištančného vzdelávania; keďže preplnenosť, ktorá je charakteristická pre životné podmienky detských utečencov, najmä tých, ktorí žijú v utečeneckých táboroch, často uľahčuje šírenie vírusu a bráni dodržiavaniu hygienických pravidiel; keďže situácia v súvislosti s ochorením

⁽⁸⁾ Tlačová správa Europolu z 19. júna 2020 s názvom Exploiting isolation: sexual predators increasingly targeting children during COVID pandemic (Využívanie izolácie: sexuálni predátori sa počas pandémie COVID čoraz častejšie zameriavajú na deti).

Utorok 3. mája 2022

COVID-19 v táboroch predstavuje pre deti problém, pretože mnohé deti majú oslabený imunitný systém alebo trpia inými zdravotnými problémami počas svojho vývoja, čo ich vystavuje vyššiemu riziku ťažšieho priebehu tohto smrteľného vírusu; keďže väčšina utečeneckých táborov nemá vhodné zdravotnícke služby, ktoré by primerane reagovali na potreby detí a ich rodín;

W. keďže nerovnomerná distribúcia vakcín proti ochoreniu COVID-19 na svete neúmerne postihuje krajiny s nízkymi príjmami;

1. vyjadruje uznanie a oceňuje prácu učiteľov, vychovávateľov všetkých druhov a pomocného personálu, ktorí sa rýchlo prispôbili situácii v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19 a zabezpečili pokračovanie vyučovacieho procesu detí a dospelých; oceňuje iniciatívy medzinárodných a miestnych organizácií občianskej spoločnosti, súkromných osôb a podnikov, ktoré poskytujú deťom informačné a komunikačné technológie, kurzy v rámci dištančného vzdelávania a iné učebné materiály, najmä v krajinách, kde majú deti obmedzený prístup k dištančnému vzdelávaniu alebo nemajú žiadny prístup k vzdelávaniu; naliehavo vyzýva Komisiu, Európsku službu pre vonkajšiu činnosť (ESVČ) a členské štáty, aby v rámci celosvetového úsilia o zmiernenie vplyvu pandémie ochorenia COVID-19 na prístup detí k vzdelávaniu podporovali prístup založený na právach dieťaťa, ktorý by vychádzal zo zásad nediskriminácie, konania v najlepšom záujme dieťaťa a účasti dieťaťa;

2. uznáva, že vzdelávanie je prierezovou otázkou relevantnou z hľadiska všetkých rozmerov udržateľného rozvoja;

3. víta záväzky prijaté na Svetovej konferencii UNESCO o vzdelávaní pre udržateľný rozvoj v roku 2021 a prijatie Berlínskeho vyhlásenia; trvá na zabezpečení kvalitného vzdelávania pre všetky deti ako nástroja na dosiahnutie všetkých cieľov udržateľného rozvoja a zdôrazňuje význam začlenenia udržateľného rozvoja do všetkých úrovní vzdelávania a odbornej prípravy od predškolského veku až po vysokoškolské vzdelávanie a vzdelávanie dospelých vrátane odborného vzdelávania a prípravy, neformálneho vzdelávania a informálneho učenia;

4. Trvá na tom, aby EÚ zohrávala vedúcu úlohu ako vzdelávacia mocnosť, ktorá členským štátom umožňuje v plnej miere využívať svoje kapacity na podporu vzdelávania detí na celom svete a presadzovať ich presvedčenie v tejto otázke; zdôrazňuje kľúčovú úlohu budúceho európskeho vzdelávacieho priestoru, ktorý poskytne dôležitú príležitosť na intenzívnejšiu medzinárodnú spoluprácu pri budovaní synergií v oblasti vzdelávania mimo Európy s cieľom vypracovať spoločné prístupy a riešenia spoločných výziev; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zdvojnásobila svoje úsilie o vymedzenie stratégie na tento účel vrátane jasného plánu a cieľov;

5. zdôrazňuje, že je dôležité zaručiť práva detí na vzdelanie a dať každému dieťaťu príležitosť vrátiť sa do školy, a vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporili orgány tretích krajín pri stanovovaní priorít pre opätovné otvorenie škôl v ich plánoch obnovy vrátane podpory pre učiteľov, s cieľom pomôcť deťom dobehnúť stratené učivo a podporiť ich dobré životné podmienky, keďže školy sú rozhodujúce pre vzdelávanie, bezpečnosť, zdravie, výživu a celkovú pohodu detí; vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány tretích krajín pri zabezpečovaní toho, aby všetky deti mohli využívať svoje právo na základné vzdelanie, a aby prijali opatrenia na zabezpečenie dostupnosti a prístupnosti stredoškolského vzdelávania; vyzýva tiež Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány tretích krajín pri vývoji a zavádzaní digitálnych metód vyučovania a vzdelávania a aby uľahčili prístup k internetu pre všetkých;

6. domnieva sa, že zlepšenie mobilizácie domácich zdrojov, ochrana a výrazné zvýšenie domácich výdavkov na sociálne sektory, najmä na vzdelávanie a zdravotníctvo, a zlepšenie kvality týchto výdavkov musia byť prioritou v národných plánoch obnovy a programoch pomoci, ktoré realizujú EÚ a medzinárodné finančné inštitúcie; v tejto súvislosti trvá na zabezpečení spravodlivého pridelovania a financovania, aby sa nezabudlo na znevýhodnené, chudobné a marginalizované deti, s osobitným dôrazom na dievčatá, mladých ľudí a rodiny; zdôrazňuje, že všetky snahy o zmiernenie vplyvu pandémie ochorenia COVID-19 na prístup k vzdelávaniu sa musia riadiť najlepšimi záujmami dieťaťa, a že takéto opatrenia musia rešpektovať práva detí na informácie, posilnenie ich postavenia a možnosť vyjadriť svoj názor;

Utorok 3. mája 2022

7. zdôrazňuje, že je zásadne dôležité zohľadniť sociálnu situáciu rodičov a podporovať rodiny, ktorých príjmy sa znížili z dôvodu hospodárskych dôsledkov pandémie ochorenia COVID-19;
8. uznáva, že dosiahnutie kvalitného vzdelávania musí byť prioritou oficiálnej rozvojovej pomoci EÚ a členských štátov;
9. konštatuje, že nútené vysídľovanie vedie k rastúcemu počtu ľudí žijúcich v utečeneckých zariadeniach; vyzýva Komisiu, aby podporovala odovzdávanie zručností v utečeneckých táboroch a silnú podporu vzdelávania pre utečencov a vysídlené osoby s cieľom podporiť ich integráciu a zapojenie do činností vytvárajúcich príjem;
10. je znepokojený trvalým finančným vplyvom pandémie na financovanie vzdelávania, keďže väčšina členských štátov UNESCO ešte nedosiahla hranicu 4 – 6 % HDP alebo 15 – 20 % verejných výdavkov;
11. poukazuje na nerovnosť v úsilí o boj proti pandémie v dôsledku nerovnakého prístupu k vakcínam a z toho vyplývajúcich nerovnakých možností ochrany; zdôrazňuje, že pandémiu možno zastaviť len vtedy, ak sa tak stane globálne, a že vakcíny musia byť dostupné pre všetkých; vyzýva členské štáty, aby zvýšili svoje príspevky do programu OSN COVAX a jeho celkovú efektívnosť s cieľom zaručiť dostatočný prístup tretích krajín k vakcínam proti ochoreniu COVID-19 a umožniť im tak začať vnútroštátne očkovacie kampane proti ochoreniu COVID-19, ktoré budú v súlade s usmerneniami stanovenými príslušnými vnútroštátnymi orgánmi verejného zdravia a Svetovou zdravotníckou organizáciou, s cieľom zabezpečiť rýchly návrat do škôl; naliehavo vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby úzko spolupracovali so svojimi transatlantickými spojencami a medzinárodnými partnermi s cieľom zvýšiť celosvetové dodávky vakcín proti ochoreniu COVID-19, zabezpečiť spravodlivé rozdelenie medzi krajiny a obyvateľstvo, ktoré ich najviac potrebujú, a zamerať sa na zlepšenie globálneho prístupu k cenovo dostupným zdravotníckym výrobkom súvisiacim s ochorením COVID-19 a na riešenie globálnych obmedzení výroby a nedostatku dodávok;
12. naliehavo vyzýva EÚ, aby v spolupráci s USA a ďalšími členmi Svetovej obchodnej organizácie (WTO) rozšírila výrobu a rozsah možností dodávok s cieľom zabezpečiť spravodlivý prístup k diagnostike, vakcínam, liečebným prostriedkom a iným relevantným zdravotníckym výrobkom potrebným na zamedzenie šírenia ochorenia COVID-19, jeho prevenciu a liečbu, a aby zabezpečila, že tieto ciele sa dosiahnu do 12. ministerskej konferencii WTO;
13. vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány tretích krajín pri financovaní a vykonávaní opatrení tzv. bezpečnej školy vrátane poskytovania hygienických potrieb a výmeny informácií o umývaní rúk a iných hygienických opatreniach, ako aj o zachovaní pokračovania služieb výživy pre deti v školskom veku a mladistvých; zdôrazňuje, že školské stravovanie a čistá voda majú zásadný význam pre zabezpečenie výživy, rastu a rozvoja detí, pretože sú silným stimulom pre deti – najmä dievčatá a deti z najchudobnejších a marginalizovaných komunít – aby sa po zrušení obmedzení vrátili do školy; v tejto súvislosti zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú môžu zohrávať učitelia a aktéri občianskej spoločnosti vrátane náboženských organizácií, náboženských spoločenstiev a mimovládnych organizácií pri podpore zdravia a v boji proti pandémie ochorenia COVID-19, ako aj pri podpore detí a ich rodín pri prekonávaní výziev a ťažkostí spôsobených zdravotnou krízou, pri zlepšovaní ich životných podmienok a pri poskytovaní programov odbornej prípravy a vzdelávania;
14. vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány tretích krajín pri vypracúvaní plánov na zmierňovanie a riadenie rizík v oblasti vzdelávania prostredníctvom plánovania odolnosti; zdôrazňuje, že je dôležité vypracovať pohotovostné plánovanie a plány reakcie na krízu už teraz, aby sa znížilo riziko prenosu ochorenia COVID-19 v školách a minimalizoval vplyv zatvorenia škôl na deti a ich rodiny, najmä na najchudobnejšie a najviac marginalizované deti, ako aj na deti s ťažkým zdravotným postihnutím; v tejto súvislosti zdôrazňuje potrebu uprednostniť deti v oblastiach postihnutých konfliktom a ich prístup ku kvalitnému vzdelávaniu;
15. zdôrazňuje, že zatvorenie škôl by mohlo mať vplyv na pracovné povinnosti rodičov, ktorí sa zároveň starajú o svoje deti; zdôrazňuje, že je dôležité poskytnúť pracujúcim rodičom vhodné zdroje a poradenstvo v oblasti dištančného vzdelávania, mimoškolských aktivít a metód psychologickej podpory na zosúladenie práce z domu a domáceho vzdelávania;

Utorok 3. mája 2022

16. zdôrazňuje význam poskytovania vzdelávacej a psychosociálnej podpory deťom a rodinám, ktoré musia byť v domácej izolácii, aby sa minimalizovalo riziko nákazy s cieľom znížiť stres a úzkosť v domácnosti;

17. vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány tretích krajín pri proaktívnom vydávaní usmernení o najlepších postupoch v oblasti dištančného vzdelávania a pri zabezpečovaní toho, aby sa používali vhodné a bezpečné nástroje, učebné osnovy a technológie a aby sa sprístupnili deťom z rodín s nízkymi príjmami, deťom z vidieka, domorodým deťom a deťom migrantov, marginalizovaným deťom a deťom so zdravotným postihnutím alebo s poruchami učenia, deťom v náhradnej starostlivosti, deťom v miestach zadržiavania a deťom žijúcim v odľahlých oblastiach alebo v prostredí, v ktorom sú pozbavené slobody alebo kde nie je všadeprítomný prístup k internetu; zdôrazňuje potenciál digitálneho vzdelávania umožniť vzdelávacím inštitúciám osloviť všetky deti rýchlo a vo veľkom rozsahu, a zároveň podporuje partnerstvá a spoluprácu so širokou škálou aktérov z občianskej spoločnosti, ako aj z verejného a súkromného sektora; trvá však na tom, že investície do digitálneho vzdelávania musia byť zamerané na zníženie digitálnej priepasti a musia byť kontextovo špecifické, v súlade s najlepšimi záujmami dieťaťa a nesmú byť na úkor podpory základnej vzdelávacej infraštruktúry a personálu, ako aj osobného vzdelávania; pripomína však, že prístup k digitálnym technológiám počas pandémie stále nebol spravodlivý ani rozšírený; domnieva sa, že v tomto odvetví sú potrebné veľké investície, pokiaľ ide o odbornú prípravu aj financovanie; vyzýva EÚ a jej členské štáty, aby naďalej poskytovali dostupné vzdelávacie zdroje a otvorený prístup k digitálnym nástrojom pre učiteľov, rodičov a študentov; zdôrazňuje, že v súvislosti so všetkými digitálnymi nástrojmi musí byť zaručené súkromie detí a ochrana osobných údajov a že je potrebné náležite zohľadniť obsah zohľadňujúci rodovú rovnosť a rôzne skutočnosti v živote detí;

18. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby zachovali stabilné financovanie vzdelávania prostredníctvom všetkých dostupných finančných nástrojov EÚ, v súlade s referenčnou hodnotou vo výške 10 % pre vzdelávanie v rámci nástroja Globálna Európa a aby poskytli viac finančných prostriedkov s cieľom zvýšiť odolnosť voči prebiehajúcim a budúcim krízam;

19. vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány tretích krajín pri zabezpečovaní primeranej starostlivosti o deti, a to aj zavedením pohotovostného plánu starostlivosti o deti, ktoré osireli alebo ktoré ostali bez primeranej starostlivosti z dôvodu závažných prípadov ochorenia COVID-19, ktoré si vyžadujú hospitalizáciu dospelých opatrovateľov;

20. vyzýva Komisiu, aby vytvorila prepojenie medzi možnými činnosťami zameranými na znižovanie rizika investícií a finančnou podporou prístupu k vzdelávaniu a odbornej príprave, najmä s vytvorením náležitej infraštruktúry a odbornej prípravy pre učiteľov v rámci Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) – Globálna Európa;

21. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby podporovali vlády tretích krajín pri budovaní a ďalšom rozvoji silnejších vzdelávacích systémov zohľadňujúcich rodové hľadisko a inkluzívnych vzdelávacích systémov, ktoré by sprevádzalo odstránenie všetkých foriem rodovo podmieneného násillia voči ženám a dievčatám; pripomína, že OSN stanovila prístup žien k vzdelaniu ako základné právo; domnieva sa, že zvyšovanie vzdelávania dievčat a podpora účasti žien na vzdelávaní a kariére v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM) by mali byť prioritne hlavným politickým cieľom EÚ a medzinárodného rozvojového spoločenstva; v tejto súvislosti trvá na tom, že je potrebné, aby dievčatá mohli dokončiť svoje vzdelanie a mali prístup k informáciám a službám primeraným ich veku bez diskriminácie, bez rodových predsudkov a s rovnakými príležitosťami na využitie svojho potenciálu; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné riešiť rodovo podmienené prekážky vo vzdelávaní, ako sú zákony, politiky a škodlivé spoločensko-kultúrne normy, ktoré bránia dievčatám pokračovať vo vzdelávaní v prípade tehotenstva, manželstva a materstva; nabáda na riešenie rodových stereotypov a škodlivých spoločensko-kultúrnych noriem prostredníctvom vzdelávania a na predchádzanie násilliu prostredníctvom programov, ktoré zohľadňujú rodové hľadisko;

22. odsudzuje skutočnosť, že milióny dievčat na celom svete nemajú prístup k vzdelávaniu, a preto sú vystavené závislosti a vyššiemu riziku násillia a vykorisťovania, najmä v prípadoch, keď vládnuce orgány systematicky odopierajú ženám a dievčatám prístup k vzdelaniu, práci a verejnému životu; odmieta zneužívanie a instrumentalizáciu akýchkoľvek praktík, ktoré diskriminujú v prístupe k vzdelaniu a vynucujú si zatváranie škôl; vyzýva na ukončenie týchto praktík a nalieha na opätovné otvorenie všetkých škôl pre dievčatá a ženy;

23. vyzýva Komisiu a ESVČ, aby zachovali a ďalej posilňovali úspechy dosiahnuté za posledných 20 rokov v oblasti vzdelávania žien a dievčat v Afganistane; naliehavo žiada, aby sa v rámci balíka humanitárnej pomoci EÚ pre Afganistan

Utorok 3. mája 2022

vyčlenili potrebné finančné prostriedky, ktoré by medzinárodným a miestnym organizáciám umožnili uľahčiť opätovné otvorenie vzdelávacích zariadení pre ženy a dievčatá a dočasne rozvíjať programy dištančného vzdelávania; vyzýva, aby sa podobná pozornosť venovala aj vzdelávaniu afganských detí a mládeže v krajinách, v ktorých sa nachádzajú afganskí utečenci;

24. zdôrazňuje, že právo na vzdelanie a informácie o sexuálnom a reprodukčnom zdraví, plánovaní rodičovstva, moderných antikoncepčných metódach, bezpečnom a legálnom umelom prerušení tehotenstva a zdravotnej starostlivosti o matku, prenatálnej a postnatálnej zdravotnej starostlivosti musia byť zaručené pre všetkých ľudí;

25. vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, ako aj vlády tretích krajín, aby vypracovali osobitné programy na riešenie a zmierňovanie vplyvu pandémie ochorenia COVID-19 v oblasti duševného zdravia a v psychosociálnej oblasti na deti, učiteľov a ich komunity a aby vypracovali osobitné preventívne kampane zamerané na deti, rodičov a učiteľov o rizikách pri používaní internetu, ako sú obťažovanie, obchodovanie s ľuďmi, sexuálne zneužívanie a online šikanovanie, ako aj podporovali osobitné plány na pomoc deťom, ktoré sa stali obeťmi týchto praktík, a ich rodičom;

26. zdôrazňuje potrebu komplexných programov sexuálnej výchovy primeraných veku a založených na dôkazoch s cieľom znížiť zraniteľnosť dievčat a mladých žien voči predčasnému pôrodu a neplánovanému tehotenstvu, detským sobášom, prostitúcii, prenosu HIV a rodovo motivovanému násiliu;

27. konštatuje, že pomer žiakov k vyškoleným odborníkom v subsaharskom regióne je naďalej vysoký, a to aj napriek rôznym snahám EÚ a pomoci, ktorú poskytuje; zdôrazňuje regionálny priemer 58 žiakov na vyškoleného učiteľa na základnej úrovni a 43 žiakov na vyškoleného učiteľa na stredoškolskej úrovni; poukazuje na to, že mnohé rozvojové krajiny majú ťažkosti s efektívnym využívaním zdrojov a že zvýšené výdavky na vzdelávanie sa veľmi často nepremietajú do väčšieho množstva vzdelávania a zlepšeného ľudského kapitálu; zdôrazňuje úlohu učiteľov na všetkých úrovniach pri uľahčovaní vzdelávania, význam technológií pre vzdelávanie a efektívne riadenie škôl a vzdelávacích systémov v týchto krajinách; pripomína, že podľa UNESCO je potrebné zamestnať aspoň 15 miliónov učiteľov, aby sa dosiahli ciele súvisiace so vzdelávaním v subsaharskej Afrike do roku 2030 v súlade s cieľom udržateľného rozvoja č. 4;

28. vyzýva Komisiu, ESVČ a členské štáty, aby podporovali orgány partnerských krajín pri riešení výziev v ich vzdelávacích systémoch s cieľom dosiahnuť, aby boli schopné odolávať budúcim krízam a stali sa odolnejšími a inkluzívnejšími, aby vykonávali programy na obnovu vzdelávania a ochrany rozpočtov na vzdelávanie s osobitnými investíciami do vysokokvalitného, dostupného a inkluzívneho vzdelávania vrátane investícií do vzdelávacích technológií, odbornej prípravy učiteľov a iných zdrojov s cieľom zabezpečiť, aby deti a mládež dosiahli svoj plný potenciál, boli pripravení na život a neprišli o príležitosti uplatniť sa neskôr v živote na trhu práce, pričom by sa rešpektovali vzdelávacie potreby a práva každého dieťaťa; zdôrazňuje, že programy dištančného vzdelávania určené na riešenie budúcich kríz musia zahŕňať rôzne učebné materiály vrátane tlačných materiálov, aby boli dostupné pre väčšinu znevýhodnených a marginalizovaných detí;

29. víta Parížsku deklaráciu UNESCO: celosvetová výzva na investovanie do budúcnosti vzdelávania; vyzýva krajiny na celom svete, aby vzdelávanie považovali za investíciu a nie za výdavok; domnieva sa, že primeraná a účinná finančná pomoc v oblasti vzdelávania je predpokladom odstránenia chudoby a zlepšenia ľudského blahobytu, najmä v čase, keď sú verejné zdroje čoraz viac obmedzované konkurenčnými požiadavkami v ťažko postihnutých odvetviach, ako je zdravotníctvo a vzdelávanie; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vo svojich stratégiách medzinárodného rozvoja a pomoci podstatne zvýšili financovanie vzdelávania;

30. zdôrazňuje, že mladí ľudia sú najcennejším aktívom pre podporu hospodárskeho rozvoja rozvojových krajín;

31. pripomína, že svetové spoločenstvo je odhodlané zlepšiť kvalitu vzdelávania do roku 2030 (cieľ trvalo udržateľného rozvoja č. 4);

32. vyzýva na zintenzívnenie medzinárodných vzdelávacích výmen medzi mladými ľuďmi v Afrike a EÚ prostredníctvom programov ako Erasmus a Erasmus pre mladých podnikateľov, ktorých cieľom je pomôcť novým podnikateľom získať potrebné zručnosti na riadenie podnikov;

33. vyzýva členské štáty, aby zohľadnili skutočnosť, že zdravotná kríza spôsobená ochorením COVID-19 zhoršila situáciu osôb zadržaných v táboroch v Sýrii, a aby okamžite repatriovali všetky európske deti držané v týchto táboroch a zabezpečili, aby sa v prvom rade zohľadnil najlepší záujem dieťaťa;

Utorok 3. mája 2022

34. zdôrazňuje význam začlenenia odbornej prípravy a programov druhej šance do plánov obnovy s cieľom pomôcť deťom a mladým ľuďom vstúpiť na trh práce; vyzýva Komisiu, ESVČ, členské štáty a tretie krajiny, aby mladým ľuďom ponúkli želané vyhliadky do budúcnosti;

35. zdôrazňuje význam sprievodných investícií do odbornej prípravy a vzdelávania s podporou vytvárania pracovných miest s cieľom poskytnúť lepšie vyhliadky do budúcnosti pre budúcu generáciu mladých ľudí v Afrike a iných rozvojových regiónoch; berie na vedomie osobitný význam verejno-súkromného partnerstva pri dosahovaní cieľa udržateľného rozvoja č. 8 týkajúceho sa prístupu k dôstojnej práci; pripomína význam stredoškolského vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré sú kľúčové pre zamestnateľnosť mladých a udržateľný rozvoj; ďalej konštatuje, že rastúca mladá populácia Afriky si vyžaduje predovšetkým podporu kvalitného vzdelávania a rozvoj odbornej prípravy v oblasti zručností s cieľom zvýšiť mobilitu a prístup na trhy a práva;

36. vyzýva EÚ, aby podporovala investície do odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania a posilnenie vzdelávacích štruktúr v spolupráci so súkromným sektorom s cieľom využiť ľudský kapitál;

37. zdôrazňuje význam nepretržitého odborného rozvoja a zvýšenej finančnej podpory pre učiteľov, ktorá im umožní riešiť straty v učení u svojich žiakov, aby boli schopní reagovať na ich individuálne sociálne, rodinné a duševné podmienky, a aby do vyučovania začlenili digitálne technológie; zdôrazňuje, že je naliehavo potrebné využiť príležitosti a využiť prostriedky na obnovu po pandémie ochorenia COVID-19 a zrýchlené inovačné opatrenia, používané na zabezpečenie diaľančného vzdelávania počas pandémie s cieľom prehodnotiť vzdelávanie a vybudovať systémy, ktoré sú viac orientované do budúcnosti, inkluzívnejšie, flexibilnejšie a odolnejšie; je presvedčený, že tieto nové prístupy musia riešiť straty v oblasti vzdelávania, predchádzať predčasnému ukončeniu štúdia a zabezpečiť sociálne a emocionálne blaho žiakov, učiteľov a personálu;

38. zdôrazňuje úlohu neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa, občianskej náuky a dobrovoľníctva; vyzýva Komisiu, aby podporila tretie krajiny pri zlepšovaní uznávania mäkkých zručností; trvá na podpore postupov medzigeneračnej solidarity a mentorstva s cieľom obmedziť nerovnosti, vylúčenie alebo predčasné ukončenie povinnej školskej dochádzky;

39. vyzýva na urýchlenie globálnej výmeny poznatkov a mobility na všetkých úrovniach vzdelávania a medzi krajinami a regiónmi a v rámci nich, pričom uznáva zložitú a spornú históriu globálnych vzťahov a zdôrazňuje význam podpory dedičstva, kultúrnej identity, histórie, umenia a globálneho občianstva prostredníctvom vzdelávania; berie na vedomie potenciál kombinácie online výmen a cestovania na tento účel;

40. zdôrazňuje, že je dôležité rozvíjať a posilňovať činnosti zamerané na zvyšovanie povedomia o zmene klímy a ochrane životného prostredia a ich vplyve na deti a budúce generácie; žiada, aby sa vzdelávanie v oblasti životného prostredia stalo hlavnou súčasťou školských osnov;

41. zdôrazňuje dôležitú úlohu telesnej výchovy v školách, pretože fyzická aktivita a zdravý životný štýl sú kľúčovými faktormi pri zlepšovaní zdravia študentov; vyzýva preto Komisiu a ESVČ, aby podporovali vnútroštátne orgány pri zabezpečovaní dostatočných a bezpečných športových zariadení v školách a pri poskytovaní odbornej prípravy kvalifikovaným učiteľom telesnej výchovy;

42. upozorňuje na potrebu využiť synergie medzi kultúrou a vzdelávaním s cieľom formovať udržateľné, inkluzívne a odolné spoločnosti; vyzýva Komisiu a ESVČ, aby v tejto súvislosti podporovali vnútroštátne orgány pri začleňovaní umenia a kultúry do školských osnov a mimoškolských aktivít s cieľom obohatiť vzdelávacie a študijné skúsenosti žiakov v tretích krajinách;

43. domnieva sa, že národné vlády a ich príslušné vnútroštátne, regionálne alebo miestne orgány musia komunikovať s deťmi spôsobom vhodným pre deti, aby vysvetlili opatrenia prijaté na obmedzenie šírenia ochorenia COVID-19 s cieľom vysvetliť im účinky, riziká a hrozby ochorenia COVID-19 a informovať deti o ich právach;

44. zdôrazňuje význam získavania zručností, najmä prostredníctvom osobného vzdelávania, ktoré deťom umožní napredovať počas celého života, napríklad v oblasti osobných vzťahov, študijných zručností, empatie a spolupráce; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa deti mohli venovať hre a voľnočasovým aktivitám ako kľúčovému prvku ich rozvoja, ako

Utorok 3. mája 2022

sa uznáva v článku 31 Dohovoru OSN o právach dieťaťa; žiada, aby sa prijali opatrenia, ktoré by deťom umožnili viac sa venovať voľnočasovým a kultúrnym aktivitám, ktoré sú samy osebe právom, ale aj prostriedkom na zlepšenie ich duševného zdravia a celkovej pohody;

45. opätovne vyzýva všetky členské štáty OSN, ktoré tak ešte neurobili, aby ratifikovali Dohovor OSN o právach dieťaťa, a zároveň zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa tento základný nástroj ľudských práv stal účinným na celom svete;

46. zdôrazňuje, že je potrebné riadne vyhodnotiť, sledovať a monitorovať vplyv iniciatív zavedených počas krízy s cieľom identifikovať nedostatky a medzery a určiť, ako ich možno odstrániť;

47. zaväzuje sa zabezpečiť, že sa vzdelávanie stane hlavnou témou diskusií v rámci činností parlamentných delegácií, najmä prostredníctvom spoločných parlamentných zhromaždení, ako je Spoločné parlamentné zhromaždenie AKT – EÚ;

48. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie Rade a Komisii.
